

Avustavat järjestelmät, niiden hyödyntäminen ja kuljettajien toiveet

Heli Kymäläinen
Itä-Suomen Yliopisto
21.3.2024

Haastattelututkimus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

- Metsäkoneenkuljettajien haastattelut touko-syyskuu 2023
 - 20 kuljettajaa ympäri suomen
 - 20-60 vuotiaita
 - 1-40 vuoden työkokemus
 - Max 5 vuotta vanha kone (15 kpl max 3 vuotta)
 - Konemerkeistä edustettuina John Deere, Komatsu ja Ponsse
 - 24 h 25 min

Haastattelurunko

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

I-osa

- Nykyinen työympäristö
- Työkulttuuri
- Käytössä olevat järjestelmät
- Työtä tukevat/haittaavat asiat

II-osa

- Kuljettajien näkemys ja toiveet tulevasta kehityksestä
- 21 visiota, jotka kuljettajat pisteyttivät (-3...0...+3)

Avustavat järjestelmät + + +

- Astit (.apt, .pin)
- Kartat
- Kärkiohjaus
- Peruutuskamera
- Äänimerkit, varoitukset
- Pikakomennot, etäohjaus, muut

Apteeraus

- .pin
- Toimivat hyvin
- Yksittäisiä mainintoja mitta/hintalistojen muokkauksesta

Kartat

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

- Maastokartta edelleen käytetyin (n=20)
- Muita karttatasoja käytettiin apuna erikoistilanteissa
 - Ilmakuva n=17
 - Kantavuuskartta n=6
 - Vinovarjostus n=4
- Ajouran piirto ja pölkkykasat ajokoneelle
- Mobiili-app
- Tukee itsenäistä työnkuvaa

Kärkiohjaus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

- Systemin erinomaista toimivuutta vaadittiin (n=12)
- Kognitiivinen & fyysinen ergonomia
- Koneen kuluminen?

Peruutuskamera

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

- n=11 käytti...turvallisuuteen!
- Kameran sijoittelu ja määrä
- Metsäolosuhteet

Äänet

- Systemin äänimerkit
 - Esim. katkonnan tueksi (n=2)
- Hälytykset, varoitukset
- Laaja skaala näkemyksiä
- Tarpeellisia, tuo (oikeus)turvaa
- Tarpeetonta meteliä

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Muut

- Koneen "personointi"
- Pikanäppäimet, short-cut-keys
- Puomin sijoittelu - tärinä
- Kopin pyöriminen
- "Mukavuudet"
- Etäohjaus – internet yhteys?

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Avustavat järjestelmät ---

- Äänimerkit, varoitukset
- Ilmoitukset - vian etsintä - korjaus
- Valot

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Muut työtä tukevat ja haittaavat tekijät

Tukevat / auttavat

- Itsenäinen ja
- sopivan haasteellinen työ
- Moderni kalusto
- Työyhteisö

Hidastavat / haittaavat

- Raportointivelvoitteet
- **Palautteen puute**
- Alikasvos
- Keli/sääolosuhteet
- Kantavuus
- Vireystila

Kuljettajien ehdotuksia tulevast

(avoin kysymys)

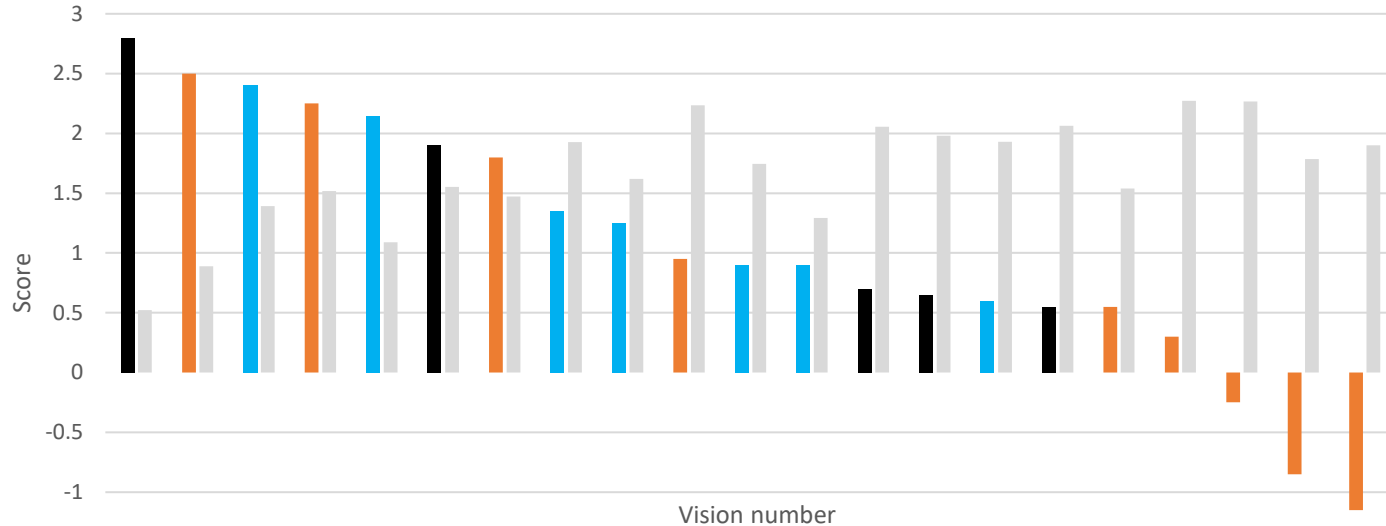
UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

- Harvennusavustin
- Ajouran leveyden kontrollointi
- Katkaisu muutoin kuin ketjulla
- Mittaus optiikalla tms. ei-koskettava järjestelmä
- Tukin/pölkyn laadun avustin
- Kärkiohjauksen jatkokehitys
- Hakkuupää hakeutuu autonomisesti oikealle pti-kasalle katkottaessa
- Puomin ja harvesteripään liikkeet automaattiset, sahan käyttö kuljettajalla
- Autopilotti – kone ajaa automaattisesti niitä ajouria, joita on jo kertaalleen ajettu

Visiot

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

■ = fyysinen ergonomia

■ = kognitiivinen ergonomia hakkuun yhteydessä

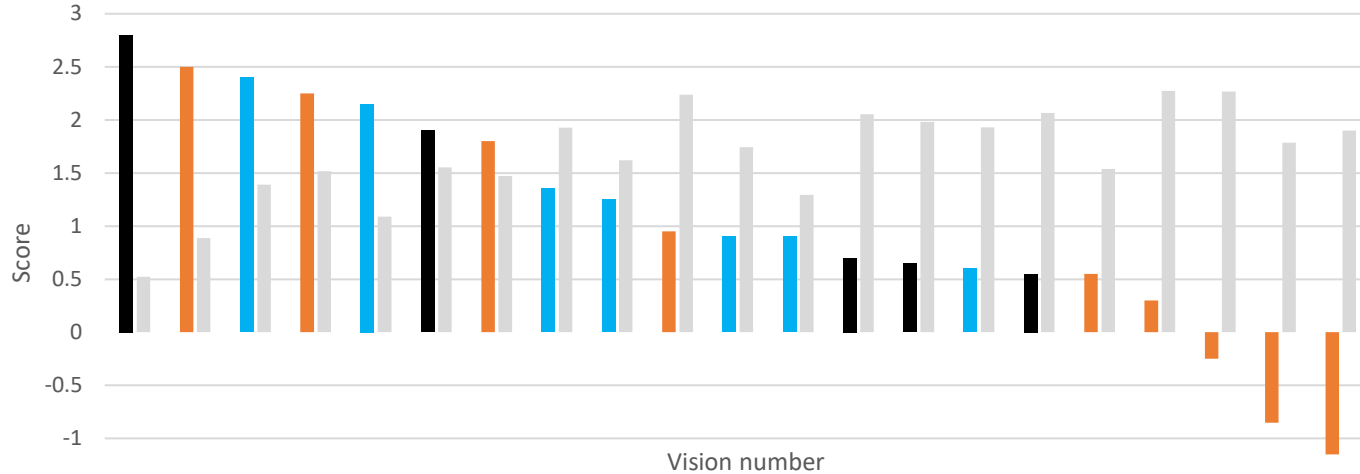
■ = hakkuun suunnittelu ennen työn aloitusta

■ = hajonta

Visiot

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
AV	2.8	2.5	2.4	2.25	2.15	1.9	1.8	1.35	1.25	0.95	0.9	0.9	0.7	0.65	0.6	0.55	0.55	0.3	-0.3	-0.9	-1.2
SD	0.52	0.89	1.39	1.52	1.09	1.55	1.47	1.93	1.62	2.24	1.74	1.29	2.05	1.98	1.93	2.06	1.54	2.27	2.27	1.79	1.9

1. Kuljettajan penkin säädöt sähköiset
2. Kone laaduttaa eri tukkilaatuja (esim. A-tyvi)
3. (Tarkkuus) GPS hakkuupäässä
4. Kone laaduttaa runkoa
5. Visuaalinen data seuraavan työmaan kääntö/varastopaikoista

■ = kognitiivinen ergonomia hakkuun yhteydessä

■ = fyysinen ergonomia ■ = hajonta

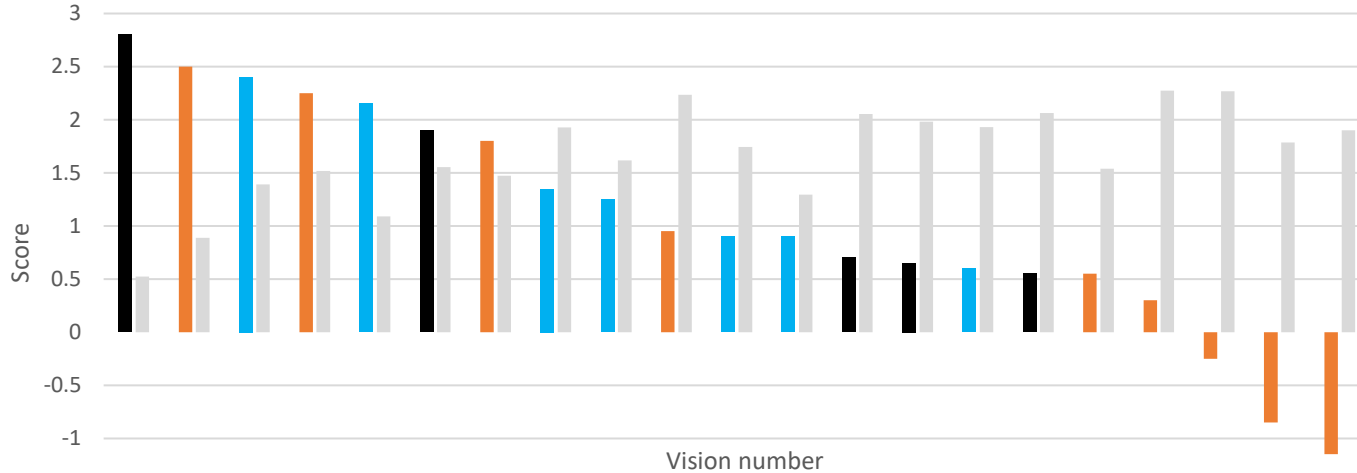
■ = hakkuun suunnittelu ennen työn aloitusta

Visiot

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
■ JG	2.8	2.5	2.4	2.25	2.15	1.9	1.8	1.35	1.25	0.95	0.9	0.9	0.7	0.65	0.6	0.55	0.55	0.3	-0.3	-0.9	-1.2
■ SD	0.52	0.89	1.39	1.52	1.09	1.55	1.47	1.93	1.62	2.24	1.74	1.29	2.05	1.98	1.93	2.06	1.54	2.27	2.27	1.79	1.9

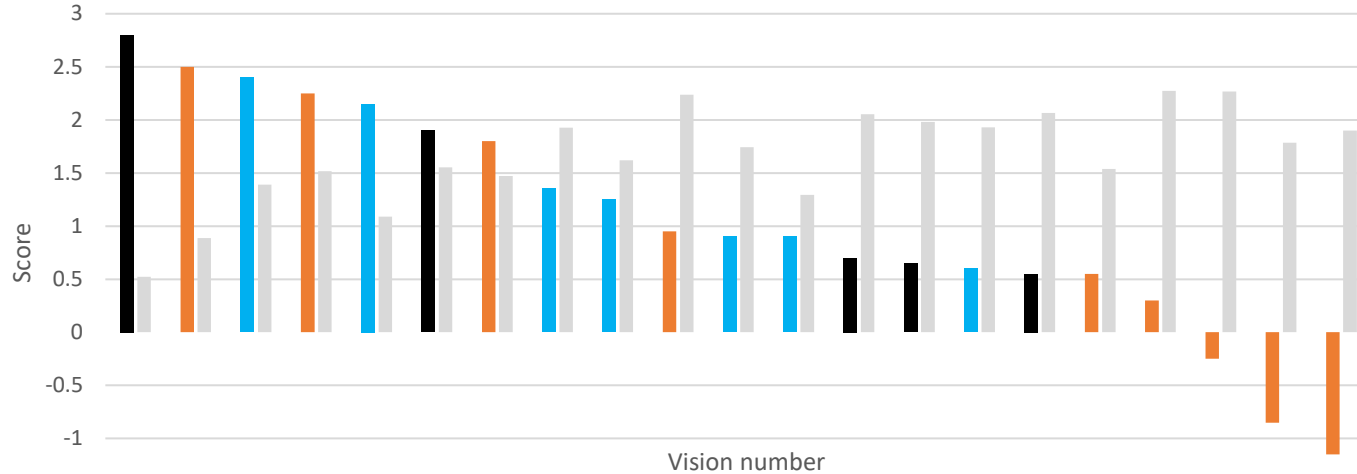
- 17. Kone ehdottaa säästöpuiden paikan
- 18. Kone raportoi säästöpuiden kokonaistilavuuden
- 19. Harvesterin kuljettaja valvoo automaattista ajokonetta
- 20. Kone antaa tietoa puheena
- 21. Kone antaa enemmän tietoa äänenä

- = kognitiivinen ergonomia hakkuun yhteydessä
- = hajonta ■ = fyysinen ergonomia
- = hakkuun suunnittelu ennen työn aloitusta

Kiitos!

Visiot

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
AVG	2.8	2.5	2.4	2.25	2.15	1.9	1.8	1.35	1.25	0.95	0.9	0.9	0.7	0.65	0.6	0.55	0.55	0.3	-0.3	-0.9	-1.2
SD	0.52	0.89	1.39	1.52	1.09	1.55	1.47	1.93	1.62	2.24	1.74	1.29	2.05	1.98	1.93	2.06	1.54	2.27	2.27	1.79	1.9

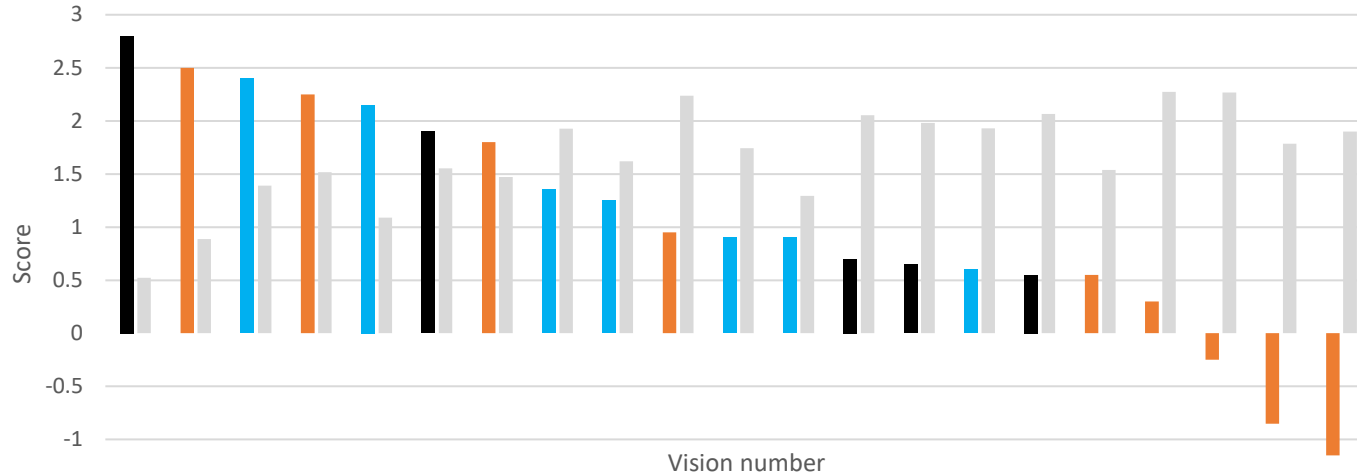
- 6. Vähemmän tai ei ollenkaan mittalaitteen kalibrointia
- 7. Harvennuksella kone kertoo jäävän puuston määrän
- 8. Kone ehdottaa säästöpuiden määrän
- 9. Kone suunnittelee ajouraverkoston ennen hakkuuta
- 10. Kone ehdottaa mitkä puut poistetaan harvennuksella
- 11. Kone kertoo poistettavien puiden määrän/tilavuuden ennen hakkuuta

- = kognitiivinen ergonomia hakkuun yhteydessä
- = hajonta ■ = fyysinen ergonomia
- = hakkuun suunnittelu ennen työn aloitusta

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Visiot

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
AVG	2.8	2.5	2.4	2.25	2.15	1.9	1.8	1.35	1.25	0.95	0.9	0.9	0.7	0.65	0.6	0.55	0.55	0.3	-0.3	-0.9	-1.2
SD	0.52	0.89	1.39	1.52	1.09	1.55	1.47	1.93	1.62	2.24	1.74	1.29	2.05	1.98	1.93	2.06	1.54	2.27	2.27	1.79	1.9

- 12. Kone ehdottaa ptl:t ennen hakkuuta
- 13. Kuljettaja voi tehdä töitä seisten ja istuen
- 14. Konetta voi ohjata etänä
- 15. Kuljettaja voi nähdä digitaalisen kaksosen metsikön lopputuloksesta ennen hakkuun aloitusta
- 16. Hakkuupää tarttuu itsenäisesti puuhun, kun runko on riittävän lähellä

- = kognitiivinen ergonomia hakkuun yhteydessä
- = fyysinen ergonomia
- = hakkuun suunnittelu ennen työn aloitusta
- = hajonta

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND